

**SYLABUS**  
**DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2028**

Rok akademicki 2024-2025

**1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE**

|                                                       |                                          |
|-------------------------------------------------------|------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu                                      | <b>Psychologia różnic indywidualnych</b> |
| Kod przedmiotu*                                       |                                          |
| Nazwa jednostki prowadzącej kierunek                  | Kolegium Nauk Społecznych                |
| Nazwa jednostki realizującej przedmiot                | Instytut Pedagogiki                      |
| Kierunek studiów                                      | Psychologia                              |
| Poziom studiów                                        | Studia jednolite magisterskie            |
| Profil                                                | praktyczny                               |
| Forma studiów                                         | stacjonarna                              |
| Rok i semestr/y studiów                               | II rok, semestr 4                        |
| Rodzaj przedmiotu                                     | przedmiot kształcenia kierunkowego       |
| Język wykładowy                                       | polski                                   |
| Koordynator                                           | dr Anna Wołpiuk-Ochocińska               |
| Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących | dr Anna Wołpiuk-Ochocińska               |

\* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

**1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS**

| Semestr (nr) | Wykł. | Ćw. | Konw. | Lab. | Sem. | ZP | Prakt. | Inne (jakie?) | Liczba pkt. ECTS |
|--------------|-------|-----|-------|------|------|----|--------|---------------|------------------|
| 4            | 15    | 15  |       |      |      |    |        |               | 2                |

**1.2. Sposób realizacji zajęć**

X zajęcia w formie tradycyjnej

**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku):**

Zaliczenie z oceną

**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

|                        |
|------------------------|
| Brak wymagań wstępnych |
|------------------------|

### 3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

#### 3.1 Cele przedmiotu

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C1 | Zapoznanie studenta z wybranymi teoriami temperamentu, cech osobowości oraz zdolności oraz wybranymi metodami ich pomiaru.                                                                                                                                                                                                         |
| C2 | Student posiada umiejętność przeprowadzenia diagnozy różnic indywidualnych (określonych cech temperamentu/osobowości/zdolności) wybranym narzędziem badawczym; potrafi wybrać narzędzie, przeprowadzić badanie, obliczyć wyniki i zinterpretować ich znaczenie w świetle wiedzy teoretycznej oraz danych z wywiadu z osobą badaną. |
| C3 | Student wykazuje gotowość w podejmowaniu indywidualnych i zespołowych działań badawczych w zakresie diagnozy różnic indywidualnych; angażuje się we współpracę i potrafi wykazać zaangażowanie w realizowanie takich badań psychologicznych; wykazuje świadomość w zakresie zasad etyki zawodowej w procesie diagnostycznym.       |

#### 3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

| EK (efekt uczenia się) | Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu<br>Student:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Odniesienie do efektów kierunkowych <sup>1</sup> |
|------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| EK_01                  | potrafi : scharakteryzować wybrane cechowateorie osobowości, temperamentu oraz wybrane style poznawcze, zdefiniować zdolności intelektualne, omówić specyfikę procesu twórczego i specyfikę różnicindywidualnych jednostki w odniesieniu do uwarunkowań kulturowych.                                                                                                                                                      | K_W25<br>K_W26                                   |
| EK_02                  | Czyta ze zrozumieniem literaturę naukową z zakresu psychologii różnic indywidualnych. Sprawnie posługuje się terminologią z tego zakresu. Potrafi zinterpretować zachowania osób i zjawiska społeczne, odwołując się do pojęć i teorii różnic indywidualnych.                                                                                                                                                             | K_U06                                            |
| EK_03                  | ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy iumiejętności w poznanych obszarach, gotowość do przeprowadzenia badania i interpretacjiwyników przy pomocy poznanych metod diagnostycznych,aktywność w zakresie posługiwania się wiedzą dotyczącą zdolności intelektualnych, stylów poznawczych, osobowości i temperamentu, odpowiedzialność i etyka w wykorzystywaniu wiedzy i umiejętności dotyczących poznanych metod. | K_U15<br>K_U19                                   |
| EK_04                  | Uwzględnia i docenia indywidualne zróżnicowanie ludzkich zachowań. Cechuje się poszanowaniem indywidualności i odmienności, stara się być wolny od stereotypów i uprzedzeń. Docenia konieczność zarówno                                                                                                                                                                                                                   | K_K04                                            |

<sup>1</sup> W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

|  |                                                             |  |
|--|-------------------------------------------------------------|--|
|  | kompensowania deficytów, jak i rozwoju wybitnych uzdolnień. |  |
|--|-------------------------------------------------------------|--|

### 3.3 Treści programowe

#### A. Problematyka wykładu

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Treści merytoryczne                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Wprowadzenie w problematykę Psychologii różnic indywidualnych: podstawowe definicje i kategorie stosowane w psychologii różnic indywidualnych, przedmiot badań, główne czynniki determinujące różnice indywidualne: dziedziczność i środowisko.                                                            |
| Kwestie etyczne związane z diagnozą testową – prawa osoby badanej i obowiązki psychologa. Społeczny kontekst wykorzystania testów w diagnozie.                                                                                                                                                             |
| Zdolności i inteligencja – pojęcie inteligencji; różne podejścia do inteligencji: strukturalne, biologiczne i poznawcze; pomiar inteligencji oraz jej rola adaptacyjna w życiu codziennym, badania nad związkiem inteligencji z różnymi czynnikami (wykształcenie, ubóstwo, patologie, efektywność pracy). |
| Temperament - pojęcie temperamentu, rodzaje teorii temperamentu, kontekst historyczny: typologie starożytnych, typologie temperamentu, wybrane teorie temperamentu - metody pomiaru temperamentu.                                                                                                          |
| Wybrane koncepcje cechowe osobowości.                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Style poznawcze: pojęcie stylu poznawczego, przykłady i omówienie wybranych stylów.                                                                                                                                                                                                                        |
| Twórczość, kreatywność – podstawowe pojęcia.                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Różnice międzypłciowe w cechach psychologicznych w świetle meta-analiz badań.                                                                                                                                                                                                                              |

#### B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

|                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------|
| Treści merytoryczne                                               |
| Etyczne kwestie badań i diagnoz psychologicznych.                 |
| Wprowadzenie do psychologii temperamentu.                         |
| Współczesne teorie temperamentu.                                  |
| Teoria PEN Eysencka + teoria Graya.                               |
| Pięcioczynnikowy model osobowości.                                |
| Teoria poszukiwania doznań Zuckermana.                            |
| Czynnikowe koncepcje inteligencji.                                |
| Style poznawcze.                                                  |
| Kreatywność.                                                      |
| Interakcje temperamentu i osobowości ze zdolnościami poznawczymi. |
| Społeczne konsekwencje różnic indywidualnych.                     |

### 3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy/wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja kierowana.

Ćwiczenia: metoda projektów, projekt badawczy, praca w grupach/rozwiązywanie zadań/ dyskusja/ case study.

## 4. METODY I KRYTERIA OCENY

### 4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

| Symbol efektu | Metody oceny efektów uczenia się<br>(np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć) | Forma zajęć dydaktycznych<br>(w, ćw, ...) |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| EK_01         | Kolokwium pisemne, kolokwium praktyczne                                                                                                 | w                                         |

|       |                                         |        |
|-------|-----------------------------------------|--------|
| EK_02 | Kolokwium pisemne, kolokwium praktyczne | ćw     |
| EK_03 | Kolokwium pisemne, kolokwium praktyczne | ćw     |
| EK_04 | obserwacja w trakcie zajęć              | ćw., w |

#### 4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Zaliczenie wykładu na podstawie obecności i pozytywnej oceny z ćwiczeń

Zaliczenie ćwiczeń w formie kolokwium pisemnego i kolokwium praktycznego (przeprowadzenie diagnozy i interpretacja wyników w oparciu o wybrane narzędzie diagnostyczne poznane na ćwiczeniach).

Na ocenę niedostateczną (2): student opanował mniej niż 60% wiedzy i umiejętności, objętych programem nauczania. Podawane przez niego definicje są błędne lub niekompletne, nie potrafi wykorzystać wiedzy w pytaniach i zadaniach sprawdzających umiejętności.

Na ocenę dostateczną (3): student opanował minimum 60% wiedzy i umiejętności, objętych programem nauczania. Operuje wiedzą ze zrozumieniem i potrafi ją wykorzystać w pytaniach sprawdzających umiejętności.

Na ocenę dobrą (4): student operuje ze zrozumieniem minimum 80% wiedzy, objętej tokiem nauczania. Potrafi wykorzystać tę wiedzę w pytaniach sprawdzających umiejętności.

Na ocenę bardzo dobrą (5): student dysponuje w zasadzie pełnym zakresem wiedzy i umiejętności, objętych tokiem nauczania. Potrafi w sposób wyczerpujący i kompetentny zaprezentować wiedzę, wykorzystuje ją poprawnie w pytaniach sprawdzających umiejętności i wykazuje się krytycznym podejściem do problemów metodologicznych.

#### 5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

| Forma aktywności                                                                                        | Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów                                                    | 30                                                |
| Inne z udziałem nauczyciela akademickiego:<br>- udział w konsultacjach                                  | 2                                                 |
| Godziny niekontaktowe – praca własna studenta:<br>- przygotowanie do zajęć,<br>- studiowanie literatury | 10<br>8                                           |
| SUMA GODZIN                                                                                             | 50                                                |
| <b>SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS</b>                                                                   | <b>2</b>                                          |

\* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

#### 6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

|                                  |             |
|----------------------------------|-------------|
| wymiar godzinowy                 | nie dotyczy |
| zasady i formy odbywania praktyk | nie dotyczy |

#### 7. LITERATURA

##### Literatura podstawowa:

Nęcka, E. (2003). *Inteligencja. Geneza - Struktura – Funkcje*. Gdańsk: GWP.

Strelau, J. (2014). *Różnice indywidualne. Historia – determinanty – zastosowanie*. Warszawa: SCHOLAR, SWPS

Strelau, J. (2006). *Psychologia różnic indywidualnych*(wyd 2). Warszawa: WN SCHOLAR.

Strelau, J. (2001). *Psychologia temperamentu*. Warszawa: PWN.

**Literatura uzupełniająca:**

Matczak, A. (2000). Style poznawcze. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki*. Tom 2 (s.761-782). Gdańsk: GWP.

Nęcka, E. (2000). Inteligencja. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki*. Tom 2 (s.721-761). Gdańsk: GWP.

Strelau, J., Doliński D. (2008). Psychologia różnic indywidualnych. W: J. Strelau, D. Doliński (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (rozdz.9, s. 765 -846). Gdańsk: GWP.

Strelau, J. (2000). Osobowość jako zespół cech. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki*. Tom 2 (s. 525- 561). Gdańsk: GWP.

Strelau, J. (2000). Temperament. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki*. Tom 2 (s. 684-721). Gdańsk: GWP.

Seligman, D. (1995). *O inteligencji prawie wszystko. Kontrowersje wokół ilorazu inteligencji*. Warszawa: WN PWN.

Zawadzki, B., Strelau, J. (1997). *Formalna charakterystyka zachowania - kwestionariusz temperamentu (FCZ-KT)*. Warszawa: Wydawnictwo PTP. (podręcznik).

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej